

Utdrag av styringsdokument for forretningskikkrisiko 2024

Sist revidert	<i>Vedtatt av styret 15.12.2023</i>
Eier	<i>Chief compliance officer</i>
Ansvarlig	<i>Chief compliance officer</i>

1. INNLEDNING

Dette styringsdokumentet gir en beskrivelse av både strategi og policy for forretningsskikkrisiko. Dokumentet består av en strategidel som beskriver retning for området, hva og hvorfor, samt en policydel som angir handlingsrommet innenfor fagområdet i termer av hva man skal og ikke skal gjøre. Styringsdokumentet har ikke egne, separate tilhørende rutiner. I stedet skal nødvendige tiltak være en integrert del av bankens ordinære forretningsprosesser og rutiner.

Styringsdokumentet er gjeldende for konsernet, men må behandles og vedtas av det enkelte selskapsstyre. Ved implementering i bankens datterselskaper skal rammeverket implementeres i størst mulig grad, dog hensyntatt det enkelte datterselskaps størrelse og risikobilde. Dette kan gjøres ved at det etableres eget dokument - basert på prinsippene i herværende dokument og slik at alle formelle lov- og forskriftskrav til de enkelte virksomhetene oppfylles. Dette dokumentet er utformet med henblikk på at morbanken bare skal måtte forholde seg til ett felles dokument for konsernet og morbanken. Ved implementering i datterselskaper betyr det at spesielt følgende temaer og kapitler må tilpasses: risikovilje pr kategori, kvantitative risikoindikatorer, 3.1 Beslutningsstrukturer, 3.2 Sentrale roller og ansvarsområder og 4.2 Rapportering.

1.1 Formål

Formålet med styringsdokumentet for forretningsskikkrisiko er å gi føringer for konsernets holdninger til og overordnede mål for håndtering av forretningsskikkrisikoen.

Dette styringsdokumentet omfatter håndteringen av forretningsskikkrisiko i hele konsernet.

1.2 Sentrale føringer og rammebetingelser

Strategi for forretningsskikkrisiko skal støtte opp under konsernets hovedstrategi, samt strategien for risiko- og kapitalstyring og strategien for samfunnsansvar og bærekraft.

Følgende regelverk gir viktige føringer og prinsipper som må legges til grunn for god styring av forretningsskikkrisiko (opplistingen er ikke uttømmende):

- Finansforetaksloven med forskrifter
- Finansavtaleloven med forskrifter
- Verdipapirhandelloven med forskrifter
- Forsikringsformidlingsloven med forskrifter
- Markedsføringsloven med forskrifter
- Konkurranseloven med forskrifter
- Personopplysningsloven med forskrifter
- Hvitvaskingsloven med forskrifter
- Finanstilsynsloven med forskrifter
- Relevante anbefalinger og/eller retningslinjer gitt av Finanstilsynet, Datatilsynet, Forbrukertilsynet, EBA, ESMA og EIOPA
- Relevant sektorlovgivning for de enkelte datterselskapene

1.3 Definisjoner og begreper

Følgende begreper er sentrale innenfor området:

- *Operasjonell risiko*
Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
- *Compliancerisiko*
Risikoen for at banken mister konsesjoner eller pådrar seg andre offentlige sanksjoner, bøter, andre strafferettslige sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, myndighetsfastsatte retningslinjer og offentlige pålegg. Compliancerisiko kan betraktes som en underkategori av operasjonell risiko.
- *Forretningsskikkrisiko*
Risikoen for tap av konsesjon, andre offentlige sanksjoner eller straffereaksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av at bankens forretningsmetoder eller de ansattes jobbadferd i vesentlig grad skader kundenes interesser eller markedets integritet. Begrepet forretningsskikkrisiko tilsvare det internasjonalt anvendte begrepet «conduct risk». Forretningsskikkrisiko kan betraktes som delvis overlappende med operasjonell risiko og compliancerisiko.

Deler av konsernets *direkte* eksponering for bærekraftsfaktorer (ESG) er knyttet til forretningsskikkrisiko, herunder;

- E (Environmental): risikoen for manglende oppfyllelse av markedets forventninger på områdene klima og miljø
- S (Social): risikoen for manglende oppfyllelse av markedets forventninger på områdene god forretningsskikk, særlig da forbrukervern, personvern, produktstyring, bærekraftsprefranser i investeringsrådgivning og risikoen for «grønnvasking»
- G (Governance): risikoen for manglende etterlevelse av oppfyllelse av markedets forventninger på områdene styring og kontroll, offentliggjøring og myndighetsrapportering av informasjon, , hvitvasking/terrorfinansiering, korrupsjon, konkurranserett, skatt/avgift og personvern

2. STRATEGISK MÅLBILDE OG RAMMEVERK

2.1 Målbilde

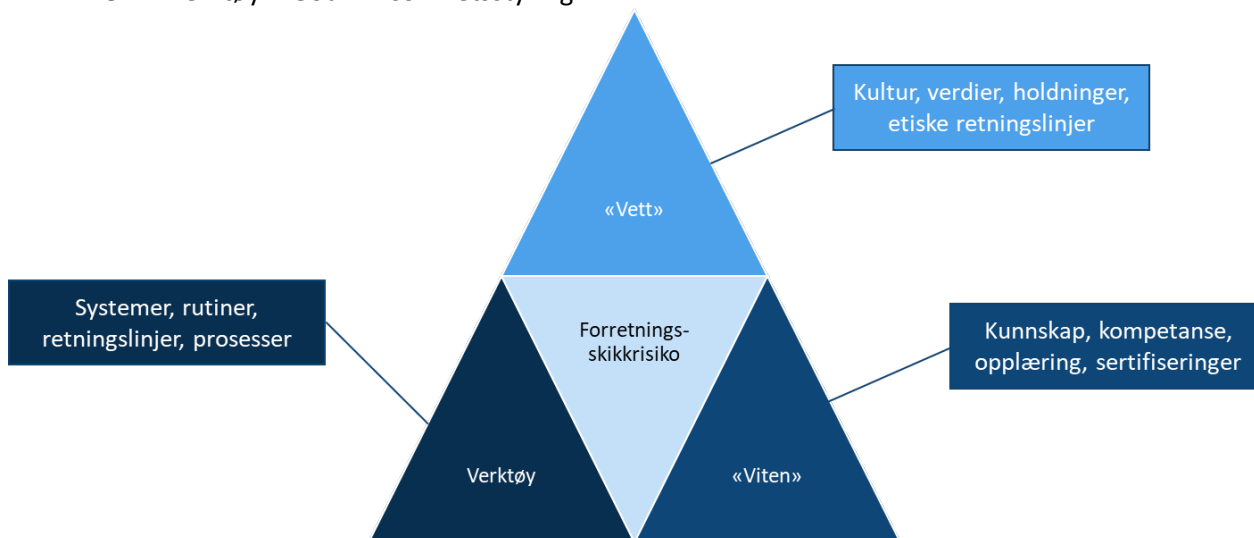
Konsernets styring og kontroll med forretningsskikkrisiko skal bidra til å sikre at:

- kundenes behov og rettigheter ivaretas i tilstrekkelig grad i produktutviklings- og salgsprosesser
- kundenes behov og interesser ivaretas gjennom en faglig god og redelig kundeførelse som sikrer at konsernets kunder kan ta bevisste og velinformerte valg
- interessekonflikter identifiseres på et tidlig stadium og håndteres på en rask og tilfredsstillende måte
- konsernet ivaretar sitt samfunnsansvar

Styringsdokument for forretningsskikkrisiko

Følgende vurderes som sentralt i konsernets arbeid med å oppnå det strategiske målbildet:

1. «Vett»: God kultur og atferd
2. «Viten»: God kunnskap og kompetanse
3. «Verktøy»: God virksomhetsstyring

2.2 Kritiske suksessfaktorer

Følgende vurderes som de viktigste kritiske suksessfaktorer:

- Styrets og ledelsens involvering
- Tydelige ansvarsforhold i første- og andrelinjen
- Godt innarbeidet og felles forståelse i organisasjonen for forretningsskikkrisikoen
- Gode holdninger, god kultur og riktige verdier, herunder tilfredsstillende etiske retningslinjer
- Ivaretagelse av kundens interesser
- Opplæring av ansatte
- Hensiktsmessige belønningsordninger og andre KPI'er
- Effektive og hensiktsmessige kanaler for å løfte frem utfordringer og bekymringer, herunder for rapportering, oppfølging og læring av uønskede hendelser og kundeklager
- En god risikokultur internt som gjør det ufarlig å varsle om uønskede hendelser som spesielt retter seg mot kunder

3. STYRINGS- OG KONTROLLSTRUKTUR

3.1 Prosesser og virkemidler

Det skal finnes prosesser som sikrer etterlevelse av konsernets vedtatte risikovilje og relevante lover, forskrifter, samt myndighetsfastsatte retningslinjer, slik at konsernets ikke påføres sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av brudd på disse. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er tydelig kommunisert og forstått i organisasjonen, herunder en forståelse av hva som er akseptabel forretningsskikk. («Vett»)
- God kunnskap hos de ansatte, slik at kunder blir betjent av medarbeidere med tilfredsstillende kompetanse i forhold til kundenes forventninger og behov. («Viten»)
- Retningslinjer og rutiner som sikrer god virksomhetsstyring, basert på en omforent forståelse av hva forretningsskikkrisiko i praksis innebærer for vårt konsern. («Verktøy»)

3.2 Sentrale roller og ansvarsområder

Følgende roller med påfølgende beskrivelse av ansvar er sentrale:

- **Styret** har det overordnede ansvar for å sørge for at konsernet har et egnet rammeverk for forretningskikkrisiko og for å påse at både lovgivning og internt rammeverk på området etterleveres i organisasjonen.
- **Administrerende direktør** skal sørge for at etablert rammeverk implementeres og etterleveres i hele organisasjonen, og, om nødvendig, sørge for at eventuelle alvorlige hendelser blir rapportert til styret omgående.
- **Ledere** er ansvarlige for implementering og etterlevelse av konsernets rammeverk innenfor sine respektive områder, og for å foreta risikovurderinger og etablering av hensiktsmessige og nødvendige internkontrolltiltak. Ledere på alle nivåer i organisasjonen skal sørge for at uønskede hendelser innenfor eget område rapporteres videre iht. rutine for innrapportering og oppfølging av uønskede hendelser, og at nødvendige endringer i prosesser og rutineverk blir gjennomført.
- Det påligger **alle ansatte**, dersom de er involvert i salgs- og produktutviklingsprosesser, å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas i tilstrekkelig grad, herunder gjennom en faglig god og redelig kundeføring som sikrer at konsernets kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.
- **Compliancefunksjonen** skal ha en aktiv rolle og være pådriver i konsernets arbeid med både forebygging, kontroll og evaluering av forretningskikkrisiko.
- **Risikostyringsfunksjonen** skal i sitt arbeid med oppfølging av konsernets risikoeksponering også inkludere konsernets eksponering for forretningskikkrisiko.